

PROF. DR. ALİ HAYDAR BAYAT'IN HAYATI ve ESERLERİ

Mehmet Karayaman*

Ege Üniversitesi, Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Deontoloji Ana Bilim Dalı başkanı olarak görev yapan, tıp tarihi alanının dışında, Türk kültürü, folkloru ve el sanatları alanında yaptığı bilimsel çalışmalarıyla da tanınan Ali Haydar Bayat hocamızı geçen ağustos ayında kaybettik.

Prof. Dr. Ali Haydar BAYAT
(1941-2006)

Ali Haydar Bayat, 26.6.1941 tarihinde İzmir'de doğmuştur. Babası Süleyman Efendi, Bitlis doğumlu olup, önceleri yol yapım işleri müteahhitliği daha sonra da Kemeraltı'ndaki dükkânında mozaik ve taş işçiliği yapmıştır. Süleyman Efendinin Zeynep Hanım ile olan evliliğinden 5 çocuk dünyaya gelmiştir. Ali Haydar Bey, çocukların en küçüğü olup, 2 yaşındayken annesi ölmüştür. Babası ikinci kez evlenmiş ve bu evlilikten de bir kız çocuğu dünyaya gelmiştir. Ali Haydar Beyi, babasının ikinci eşi Asiye Hanım büyütmiştir. İlk, orta ve lise eğitimini, Tınaztepe İlkokulu (1948-1953), Tilkilik Erkek Orta Okulu (1953-1957) ve Atatürk Lisesinde (1957-1962) tamamlayan Ali Haydar Bey, babasının mimar olması yönündeki telkinlerine rağmen, doktorluk

mesleğini seçerek 1962 yılında Ege Üniversitesi Tıp Fakültesine kaydolmuştur. 1968 yılında Tıp Fakültesinden mezun olan Ali Haydar Bey, 1968-1970 yılları arasında deniz kuvvetlerinde 93.dönem yedek subay olarak askerliğini yapmıştır.

* Öğretim Görevlisi Dr., Ege Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Bölümü, Bornova/İzmir.

1970 yılında Ege Üniversitesi, Tıp Fakültesi Hastanesi II. İç Hastalıklar Servisinde 28.10.1970 tarihinde asistanlığa başlamış, 1.12.1974 tarihinde, “*Atereskloroz ve Myokard İnfarktüsünde Hümorale Antikorların Durumu ve Patojenezde İmmün Fenomenlerinin Rolü*” tezi ile iç hastalıklar uzmanı olmuştur. İki yıl aynı serviste baş asistan olarak görev yaptıktan sonra, 30.4.1976 tarihinde Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi Kürsüsü asistanı olmuştur. 5.7.1978 tarihinde, “*Manisa Mesir Bayramı ve Darüşşifası*” konulu tez çalışması ile tıp tarihi kürsüsünde uzmanlığını tamamlamış, aynı kürsüde 7.11.1979 tarihinde “*Tarihte Sünnet, Tarihimizde, Folklorumuzda Sünnet Şenlikleri*” tezi ile Tıp Tarihi ve Deontoloji doçenti unvanını almıştır. 8.12.1980 tarihinde doçentlik kadrosuna atanmıştır. 1989 yılında, “*Türk İslam Cerrahi Tarihinde Sünnet (Circumcision)*” profesörlük takdim tezi ile profesörlük unvanını almış ve aynı yıl, Temel Tıp Bilimleri Tarihi Ana Bilim Dalı profesörlük kadrosuna atanmıştır¹.

1974-1979 yılları arasında Eşrefpaşa Semtindeki baba ocağını muayenehane haline getirerek hasta kabul eden Ali Haydar Bey, 1979 yılında muayenehanesini kapatarak, tamamen tıp tarihi araştırmalarına yönelmiştir. Ailesinin tepkisine neden olan bu kararı almasında, 1979 yılında doktor muayenehanelerinin vergilendirilmesi, hem hastanede hem de muayenehanede çalışılmasının engellenmesine ilişkin yasal düzenlemeden ziyade, tıp tarihine olan merakı ve ilgisi etkili olmuştur. Tıp Fakültesi öğrencisi olduğu yıllarda tanıştığı ve kurslarına devam ettiği Süheyl Ünver, onu çok fazla etkilemiş, gerek tıp tarihi gerekse tezhip ve hat sanatı çalışmalarına yönelmesinde etkili olmuştur. Süheyl Ünver’in teşvikiyle arkadaşları birlikte Anadolu’nun tarihi yerlerini gezen ve gittiği yerleri fotoğraflayarak belge toplayan Ali Haydar Bey, arkadaşları arasında “*Küçük Süheyl Ünver*” olarak anılmıştır².

Ege Üniversitesi Yardım Derneği, Türk Kültürü Araştırma Enstitüsü, Türk Tıp Tarihi Kurumu, Milletlerarası Tıp Tarihi Kurumu ve Dermato - Veneroloji Derneği şeref üyesi olan Ali Haydar Bey, 1979-2006 tarihleri arasında Ege Üniversitesi Tıp Tarihi ve Deontoloji Ana Bilim Dalı Başkanlığı, 1993-2002 yılları arasında Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuarı müdürlüğü yapmıştır. 1991-1995 yılları arasında İzmir Milli Kütüphane Vakfı, 2000-2006 yılları arasında da İzmir Milli Kütüphane Derneği yönetim kurulu üyesi yapmıştır. Dokuz Eylül, Erciyes, Fırat, Konya ve Ege üniversitelerine bağlı Tıp Fakültelerinde Tıp Tarihi ve Deontoloji Dersleri vermiştir. Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulunda, “*Hemşirelik Deontolojisi*”, Sağlık Hizmetleri

¹ Ege Üniversitesi Rektörlüğü, Personel İşleri Daire Başkanlığı, Ali Haydar Bayat’a Ait Personel Özlük Dosyası.

² Cahit Baykal (Manisa, 1943 doğumlu) İle 19.10.2006 tarihinde yapılan söyleşi.

Meslek Yüksek Okulunda, “Tıbbi Terminoloji” dersleri vermiştir. Tıp tarihi dışında, Türk kültürü ve sanatı konularında çalışma yapan Ali Haydar Bey, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi’nde Geleneksel Türk El Sanatları Bölümünde “Yardımcı Ana Sanat Dalı (Tezhip)”, “Yazı Süsleme Teknikleri ve Desenleme”, “Türk Süsleme (Tezhip) Sanatı”, “Kitap Süsleme Sanatı”, “Güzel Yazı (Hüsn-i Hat) Sanatı”, “Hat Sanatının Güzel Sanatlar İçindeki Yeri”, “Hat-Uygulama Dersi”, “Türk Tezhip (Süsleme) Sanatı Tarihi”, “Güzel Yazı (Hüsn-i Hat) Sanatı ve Ekolleri”, Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde, “Tezhip, Süsleme”, Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuvarında, “Türk Kitap Sanatı”, “Türk Musikisinde Eser Analizleri”, “Sosyal Antropoloji”, “Türk Kültür Medeniyet Tarihi”, “Türk Musikisi Tarihi” derslerini vermiştir³.

Çalışmalarında büyük bir titizlik gösteren Ali Haydar Bey, ilmi çalışmalara bakışımı şöyle izah etmektedir;

“Tıp tarihi sahasına girişimizden itibaren Adnan Adıvar’ın ‘Genç yazarlara bir tavsiyede bulunmak isterim: Ağzdan bilgi, hatta ilk kaynaklar, ana kitaplar sayılmayan eserlerde gördükleri bilgileri, kendileri incelemeyen eserlerine almasınlar. Fazla fakat yanlış bilgiye, az fakat doğru bilgiyi daima tercih etsinler”, düşüncesini kendimize düstur edinerek, çalışmalarımızda mümkün olduğu kadar literatüre hakim olmaya gayret etmişizdir.”

Yine aynı eserin devamında;

“Hekimbaşılar ve hekimbaşılık konusunu içeren kitabımızın, hatadan uzak olduğu düşüncesinde değiliz. Eksik ve hatalı bilgiler varsa, eserin bundan sonraki baskılarına, meslektaşlarımızın uyarısı ve derlenen yeni bilgilerle düzeltilmeye çalışılacaktır. Esasında hiçbir eser mükemmel değildir. Bir öz deyişte denildiği gibi “Mükemmeli kabûl, tekâmülü inkârdır”. Her yeni çalışma bir öncekini tamamlar ve yayımlandığı anda eskimeye başlar. İbnülemin Mahmud Kemal İnâl’in Son Hattatlar’ın sonunda aktardığı Arapça beyit bunu çok veciz şekilde açıklar:

*“Le kad garasû hattâ ekelnâ ve innenâ
(Bizden öncekiler ektiler, bizler yedik)
Le nağrisü hattâ ye’külü’n-nâsü ba’denâ
(Şimdi biz ekıyoruz, bizden sonrakilere yiyecek)”⁴.*

³ Ege Üniversitesi Rektörlüğü, Personel İşleri Daire Başkanlığı, Personel Özlük Dosyası.

⁴ A. H. Bayat *Osmanlı Devleti’nde Hekimbaşılık Kurumu ve Hekimbaşılar*, 1999, s.IX-X.

Ali Haydar Bey, 1972 yılında Nedime Hanım ile evlenmiş ve bu evlilikten Selçuk (1973) ve Yeşim (1980) isminde iki çocuk dünyaya gelmiştir. İngilizce ve Fransızca bilen Ali Haydar Bey, 8 Ağustos 2006 tarihinde kalp krizinden, İzmir’de vefat etmiştir. Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Camiinde kılınan cenaze namazından sonra Bornova, Hacılarkırı Kabristanı’na defnedilmiştir.

Eşi, Ali Haydar Beyi şöyle anlatmaktadır;

“Ali, sakin, uyumlu, okumayı çok seven biriydi. Kitapları okumadan kütüphanesine koymazdı. Kütüphanesinde roman hariç hemen hemen bütün konularla ilgili kitapları vardı. Çocuklarına karşı şefkatli davranırdı, onlara arkadaşça yaklaşırdı. Hat sanatı ve tezhipte ilgilenirdi. Zaman zaman şiirler yazardı. ‘Hürriyetime aşığım, hiçbir yere bağlı kalamam’ der, bu nedenle siyasi bir derneğe veya partiye katılmazdı. Son olarak iki cilt olarak düşündüğü ‘Cerrahname’ üzerinde çalışıyordu. ‘Kemaliye’ isminde bir kitabı da yayınlanabilecek düzeye getirmişti. Emekli olduktan sonraki en büyük istediği yarım kalan kitaplarını tamamlamaktı.”⁵

Dokuz Eylül Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi öğretim üyelerinden Prof. Dr. Mehmet Şeker, Ali Haydar Bey hakkında şu bilgileri vermektedir;

“Ali Haydar Bey ile arkadaşlığımız 30 yıl öncesine dayanmaktadır. Öğrencilik yıllarından itibaren sima olarak birbirimizi tanıyorduk ama samimi değildik. Daha sonra sempozyum ve kongrelere birlikte katılmaya başladık ve samimiyetimiz arttı. Ali Haydar Bey çok yönlü bir insandı, kültür adamı, sabırlı ve iyi bir araştırmacı idi. Olaylara tek zaviyeden bakmazdı, bilmediği şeyleri sormaktan çekinmezdi. Bir konu üzerine eğildiği zaman onu sonuçlandırmak için hiçbir fedakârlıktan kaçınmazdı. Kitap kurdu idi ve kütüphaneleri çok iyi bilirdi aynı zamanda zengin bir kütüphanesi vardı. Sosyal bir insan olduğu için değişik kesimlerle, insanlarla münasebetleri vardı. Milli duyguları çok kuvvetli olup Türkoloji ile yakından ilgileniyordu. Türk kültür ve sanatlarını günümüz Türkçe’sine kazandırmaya çalışıyordu. İzmir Milli kütüphane Derneği üyesiydi ve Milli Kütüphanedeki yazma eserlerin kataloglarının hazırlanmasında katkısı olmuştur. Hocası Ömer Yiğitbaşı ile birlikte Milli Kütüphanede değişik konularda konferanslar düzenlenmesine vesile oldu. İki yıl, İlahiyat Fakültesinde seçmeli ders olarak okutulan hüsn-ü hat dersi verdi. Bu sayede bizim öğrencilerimizle de temas kurma şansı oldu ve bizim hocalarımızdan

⁵ Nedime Bayat (İzmir, 1954 doğumlu) ile 11.10.2006 tarihinde yapılan söyleşi.

biri oldu. 15. Uluslararası Türk Tarih Kongresi'ne katılmayı planlamıştı ama olmadı. Türk Kültüründe Tire Sempozyumu'nun Bilim Kurulu üyesi idi. 'Şanizade ve Tire' başlıklı bir tebliği ile katılacaktı. Elinde çok doküman vardı, zarflar, dosyalar içinde muhafaza ediyordu. Cerrahname bitmek üzere diyordu. Bahname diye bir eserin nesri için Tire eski müftüsüne ricada bulunmuştu, Arapça olan bu eserin çevirisini tamamlanıp Ali Haydar Hocaya iletilmiş ancak akıbetini bilemiyorum⁶".

Ali Haydar Bayat hocamıza Allah'tan rahmet, yakınlarına da başsağlığı diliyoruz.

PROF. DR. ALİ HAYDAR BAYAT'IN YAYINLARI

1967 yılında başlayan ve son olarak katıldığı, 12-14 Haziran 2006 tarihleri arasında Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de düzenlenen "I. International Conference Traditional Medicine and Materia in Medieval Manuscripts" kongresinde sunduğu "Şivânî Muhammed Bin Mahmûd ve Eserleri" başlıklı tebliğ ile sona eren yayın hayatı boyunca Ali Haydar Bey, pek çok konuda eserler kaleme almıştır. Kaleme aldığı makaleleri iç hastalıklar, tıp tarihi, tıbbî folklor, Türk kültürü ve edebiyatı ile sanat tarihi alanıyla ilgilidir.

Kitaplar

- 1- Kitâbu'l-Müntehab fi't-Tıbb (823/1420), İnceleme – Metin – Dizin – Sadeleştirme - Tıpkıbasım, Merkez Efendi Geleneksel Tıp Derneği, İstanbul 2005, 636 s.
- 2- Muhammed bin Mahmûd-ı Şirvânî, Mürşid (Göz Hastalıkları), İnceleme – Metin – Dizin – Sözlük, Yayına Hazırlayanlar: Ali Haydar Bayat, Necdet Okumuş, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı, Ankara 2004, 594 s.
- 3- Tıp Tarihi, İzmir 2003, 320 s.
- 4- Açıklamalı Hüsn-i Hat Bibliyografyası, Yazmalar – Kitaplar – Makaleler – Kitaplarda Hatla İlgili Bölümler – Dış Ülke Yayınları, İslam Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi, IRCICA, İstanbul 2003, 415 s.
- 5- Türk Kültüründe Lokman Hekim, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul 2000, 136 s.
- 6- Türk Kültüründe Üçlü Sözler, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul 2000, 228 s.
- 7- Osmanlı Devletinde Hekimbaşılık Kurumu ve Hekimbaşılar, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara, 1999, VIII+213+46 s.
- 8- Hüseyinzâde Ali Bey, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı, Ankara 1998, 410 s.
- 9- Azerbaycan'ın Yiğit Evladı Ali Bey Hüseyinzâde (Prof.Dr. Hüseyinzade Ali Turan) ve Türkiye'de Yayınladığı Eserleri, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul 1992, 181 s.

⁶ Prof.Dr. Mehmet Şeker (Konya, 1947 doğumlu) ile 17.10.2006 tarihinde yapılan söyleşi.

- 10- Oğuznâme (Emsal-i Mehmedali), XVI. Yüzyılda Yazılmış Türk Atasözleri Kitabı, (Hazırlayan: Samed Alizâde, Eklerle Yayına Hazırlayan: Ali Haydar Bayat), Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul 1992, 128 s.
- 11- Hekim ve Devlet Adamı Keçecizâde Mehmed Fuad Paşa'nın Nesirleri, Şiirleri, Nükteleri ve Hakkında Yazılan Şiirler, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul 1988, 112 s.
- 12- Hüsn-i Hat Bibliyografyası (1888-1988), Kültür Bakanlığı Yayını, Ankara 1990, 160 s.
- 13- Prof. Dr. Ömer Yiğitbaşı, İzmir 1987, 65 s.
- 14- Manisa Mesir Bayramı ve Dârüşşifası, Manisa Turizm Derneği Yayınları No:2, Manisa 1981, 41 s.
- 15- Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası Birinci 10 Yıl Fihristi (1962-1972) Hazırlayanlar: Özgül Özgüven, Ali Haydar Bayat, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Yayınları, İzmir 1977, 62 s.
- 16- Tepecik Yılları (1957-1972), Ege Ü. Tıp Fakültesi Yay. No:95, İzmir 1972, 126 s.
- 17- Kuruluşunun 750. Yılında Sivas Tıp Sitesi (1217-1967), Ege Üniversitesi Yayınları No:58, İzmir 1967, VII+28 s.

Baskıda Olan veya Yarım Kalan Kitapları

Ali b.İshak Bahnâme (1430), İnceleme-Metin-Dizin.

Atasözü Derlemeleri Oğuznâmeler (Berlin ve Petersburg Yazmaları).

Türk İslam Tıbbında Bâhnâmeler ve Ali b.İshak'ın Bahnamesi (1430)

Abdülvehhâb bin Yusuf ibn-i Ahmet el-Mardâni, Müntehab, İnceleme-Metin-Dizin (1420)

Bâlî Fîrûz Efendi, Fîrûznâme (Mizânü'l-Hatt) (Manzum), (XVI.yy ortası)

Cerrahname

Ulusal ve Uluslararası Kongrelerde Sunduğu Tebliğler ve Makaleleri

2006

- 1- "Şirvanlı Muhammed bin Mehmed ve Eserleri", *1st International Conference Traditional Medicine Materia Medica in Medieval Manuscripts*, June 12-14 2006, Baku-Azerbaycan
- 2- "Türkiye'de Tıp tarihi Araştırmalarına Genel Bir Bakış", *I. Ulusal Veteriner Hekimliği Tarihi ve Mesleki Etik Sempozyumu Bildirileri*, Elazığ 2006, s. 43-50.
- 3- "Anadolu Selçuklularında Tıp", *Türk Tıp Eğitiminin Önemli Adımları* (H. Hatemi, A. Altıntaş), CSA Global Publishing, İstanbul 2006, s. 10-19.
- 4- "Beylikler Dönemi Anadolu Türk Devletlerinde Tababei", *Türk Eğitimin Önemli Adımları* (H.Hatemi, A.Altıntaş), CSA Global Publ. İstanbul 2006,s. 21-29.
- 5- "Ortaçağ İslam Toplumlarının Gözünde İbn Sina", *Bilim ve Ütopya*, 143, s. 29-35.
- 6- "Osmanlı El Sanatlarının Gelişmesinde Ehl-i Hiref'in Rolü ve Kimliği", *Konya*.
- 7- "Osmanlı Devletinde Tıp Eğitimi", *Osmanlılarda Sağlık* (Editör: C. Yılmaz-N. Yılmaz), c. I, Biofarma, İstanbul 2006, s. 237-346.
- 8- "Necippaşa Kütüphanesi Tıbbi Yazmalarından İbn Kemal'in Kemaliyye'si", *LX. Türk Tıp Tarihi Kongresi Bildirileri*, Nobel Yayınevi, Ankara 2006, s. 129-135.

- 9- "Sivas ve Divriği Darüşşifalarındaki İnsan Figürleri", *VIII. Türk Tıp Tarihi Kongresi, Kongreye Sunulan Bildiriler*, Türk Tarih Kurumu, Ankara 2006, 143-162.
- 10- "Harran Sin ve Şamas İnançlarının Anadolu Selçuklu Eserlerindeki İzleri", *I. Uluslararası Katımlı Din ve Felsefe Tarihinde Harran Okulu Sempozyumu*, 28-30 Nisan 2006, s. 61-84.
- 2005**
- 11- "Batı Anadolu Türk Beyliklerinin Türk Tıp Tarihi ve Dili Açısından Önemi", *Uluslararası Batı Anadolu Beylikleri Sempozyumu, Bildiriler* (Balıkesir, 18-20 Ekim 2004), Balıkesir 2005, s. 90-1001.
- 2004**
- 12- "Yesari'nin Bilinmeyen Bir Hattı", *Kubbealtı Akademi Mecmuası* 33/3, 2004, s.39-48.
- 2003**
- 13- "Divânü Lügati't-Türk'de Tıbbî Terminoloji", *Yeni Tıp Tarihi Araştırmaları*, 9, İstanbul 2003, s.103-122.
- 14- "Türk - İslam Tıbbında Bahnameler ve Tifâşi'nin Rucu'u's-Şeyh ile's-Sıbahfi'l-Kuvveti al'el-Bah'ı", *Tıp Tarihi Araştırmaları*, 11, İstanbul 2003, s. 144-163.
- 15- "Anadolu Selçuklu Dönemi Darüşşifaları Üzerine Toplu Değerlendirme", *Tıp Tarihi Araştırmaları*, 11, İstanbul 2003, s. 25-44.
- 16- "Mürşid'in (1438) Türk Eczacılık Tarihi Açısından Önemi", *Ezacılık Tarihi Araştırmaları*, İstanbul 2003, s. 45-66.
- 17- "Muhammed bin Mahmd Şirvânî ve Göz Hastalıklarına Ait Bilinmeyen Eseri Mürşid", *IV. Türk Tıp Tarihi Kongresi, Kongreye Sunulan Bildiriler*, Türk Tarih Kurumu, Ankara 2003, s. 483-518+3 s.
- 18- "Burhân-ı Kâti'da Tababet", *Yeni Tıp Tarihi Araştırmaları*, 9, İstanbul 2003, 123-185.
- 2002**
- 19- "Türk-İslâm Tıbbında Bahnâmeler ve Tifâşi'nin Rucu'u's-Şeyh ile's-Sıbâ fi'l-Kuvveti 'ale'l-Bâh'ı", *38. Uluslararası Tıp Tarihi Kongresi*, İstanbul, 1-6 Eylül 2002.
- 20- "İslâm Öncesi Orta Asya Türk Dünyasında Tababet", *Türkler*, c. III, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002, s. 449-459.
- 21- "Osmanlı Devletinde Hekimbaşılık ve Hekimbaşılar", *Osmanlı Dünyasında Bilim ve Eğitim Milletlerarası Kongresi*, İstanbul-12-15 Nisan 1999, Tebliğler, IRCICA, İstanbul 1999 (2002), s. 239-248.
- 22- "Turkish Medical History of The Seljuk Era", *History of Medicine, Pharmacology, Veterinary Medicine in Anatolia and Turkic Cultures, 38 th International Congress on History of Medicine*, İstanbul 2002, pp. 69-82.
- 23- "Yesârî Mehmed Esad'ın Bilinmeyen Bir Hattı: Hırka-i Saâdet Odası Tamir Kitâbesi", *Uluslararası Sanat Tarihi Sempozyumu* (İzmir 10-13 Ekim 2001), Prof. Dr. Gönül Öney'e Armağan, Ege Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü, İzmir 2002, s. 97-104.
- 24- "Mardin Necmeddin İlgazi Mâristanı", *Ülker Erke'nin Yorumu ve Fırçasıyla Türkiye'de Tarihi Sağlık Kurumları*, *38. Uluslararası Tıp Tarihi Kongresi*, İstanbul 2002, s. 1-2.

- 25- "Kayseri, Gevher Nesibe Tıp Medresesi ve Mâristanı", Ülker Erke'nin Yorumu ve Fırçasıyla Türkiye'de Tarihi Sağlık Kurumları, 38. *Uluslararası Tıp Tarihi Kongresi*, ISHM-TTTK, İstanbul 2002, s. 3-6.
- 26- "Sivas İzzeddin Keykavus Dârüssıhhası", Ülker Erke'nin Yorumu ve Fırçasıyla Türkiye'de Tarihi Sağlık Kurumları, 38. *Uluslararası Tıp Tarihi Kongresi*, ISHM-TTTK, İstanbul 2002, s. 7-10.
- 27- "Divriği Turan Melek Darüşşifası", Ülker Erke'nin Yorumu ve Fırçasıyla Türkiye'de Tarihi Sağlık Kurumları, 38. *Uluslararası Tıp Tarihi Kongresi*, ISHM-TTTK, İstanbul 2002, s. 11-14.
- 28- "Çankırı Cemaleddin Ferruh Darulafiyesi", Ülker Erke'nin Yorumu ve Fırçasıyla Türkiye'de Tarihi Sağlık Kurumları, 38. *Uluslararası Tıp Tarihi Kongresi*, ISHM-TTTK, İstanbul 2002, s. 15-18.
- 29- "Konya ve Çevresindeki Darnüşşifalar", Ülker Erke'nin Yorumu ve Fırçasıyla Türkiye'de Tarihi Sağlık Kurumları, 38. *Uluslararası Tıp Tarihi Kongresi*, ISHM-TTTK, İstanbul 2002, s. 19-22.
- 30- "Kastamonu Ali b. Süleyman Maristanı", Ülker Erke'nin Yorumu ve Fırçasıyla Türkiye'de Tarihi Sağlık Kurumları, 38. *Uluslararası Tıp Tarihi Kongresi*, ISHM-TTTK, İstanbul 2002, s. 27-28.
- 31- "Tokat Muinüddin Süleyman Darüşşifası", Ülker Erke'nin Yorumu ve Fırçasıyla Türkiye'de Tarihi Sağlık Kurumları, 38. *Uluslararası Tıp Tarihi Kongresi*, ISHM-TTTK, İstanbul 2002, s. 29-32.
- 32- "Amasya Anber bin Abdullah Darüşşifası", Ülker Erke'nin Yorumu ve Fırçasıyla Türkiye'de Tarihi Sağlık Kurumları, 38. *Uluslararası Tıp Tarihi Kongresi*, ISHM-TTTK, İstanbul 2002, s. 33-36.
- 33- "Bursa Yıldırım Bayezid Darüşşifası", Ülker Erke'nin Yorumu ve Fırçasıyla Türkiye'de Tarihi Sağlık Kurumları, 38. *Uluslararası Tıp Tarihi Kongresi*, ISHM-TTTK, İstanbul 2002, s. 37-40.
- 34- "İstanbul Fatih Darüşşifası", Ülker Erke'nin Yorumu ve Fırçasıyla Türkiye'de Tarihi Sağlık Kurumları, 38. *Uluslararası Tıp Tarihi Kongresi*, ISHM-TTTK, İstanbul 2002, s. 41-42.
- 35- "Edirne II. Bayezid Darüşşifası", Ülker Erke'nin Yorumu ve Fırçasıyla Türkiye'de Tarihi Sağlık Kurumları, 38. *Uluslararası Tıp Tarihi Kongresi*, ISHM-TTTK, İstanbul 2002, s. 43-46.
- 36- "Manisa Hafsa Sultan Darüşşifası", Ülker Erke'nin Yorumu ve Fırçasıyla Türkiye'de Tarihi Sağlık Kurumları, 38. *Uluslararası Tıp Tarihi Kongresi*, ISHM-TTTK, İstanbul 2002, s. 47-50.
- 37- Ülker Erke'nin Yorumu ve Fırçasıyla Türkiye'de Tarihi Sağlık Kurumları, 38. *Uluslararası Tıp Tarihi Kongresi*, ISHM-TTTK, İstanbul 2002, s. 51-54.
- 38- "İstanbul Süleymaniye Darüşşifası", Ülker Erke'nin Yorumu ve Fırçasıyla Türkiye'de Tarihi Sağlık Kurumları, 38. *Uluslararası Tıp Tarihi Kongresi*, ISHM-TTTK, İstanbul 2002, s. 55-58.
- 39- "İstanbul Atik Valide Bimarhanesi", Ülker Erke'nin Yorumu ve Fırçasıyla Türkiye'de Tarihi Sağlık Kurumları, 38. *Uluslararası Tıp Tarihi Kongresi*, ISHM-TTTK, İstanbul 2002, s. 59-62.

- 40- "İstanbul Sultan I. Ahmed Darüşşifası", Ülker Erke'nin Yorumu ve Fırçasıyla Türkiye'de Tarihi Sağlık Kurumları, 38. Uluslararası Tıp Tarihi Kongresi, ISHM-TTTK, İstanbul 2002, s. 63-64.
- 41- "Sûr-i Hitanlara Tarihler (Târih-i Sûr-i Hitanlar)", *Türk Dünyası Araştırmaları*, 140, İstanbul 2002, s. 209-224.
- 42- "İlk Atasözü Kitaplarımızdan Oğuzname'nin Berlin Nüshası ve Feridun Nafiz Uzluk'un Bir Derlemesi", *Türk Dünyası Araştırmaları*, 138, İstanbul 2002, s. 227-240.
- 43- "Mandragora [Adamotu]", *Yeni Tıp Tarihi Araştırmaları*, 8, İstanbul 2002, s. 69-84.
- 44- "Medicine in The Pre-Islamic Central Asian Turkish World", *History of Medicine, Pharmacology, Veterinary Medicine in Anatolia and Turkic Cultures, 38 th International Congress on History of Medicine*, İstanbul 2002, pp. 49-68.
- 2001**
- 45- "Osmanlı Darüşşifaları, Saray Hastaneleri ve XIX. Yüzyıl Hastaneleri Üzerine Bibliyografya Denemesi", *Yeni Tıp Tarihi Araştırmaları*, 7, İstanbul 2001, s. 77-103
- 46- "Yüzyıl Önceki Basında Gaspıralı İsmail Bey", *Tarih Mecmuası*, 170, 2001, 23.
- 47- "Osmanlı Sarayına Sunulan İlk Tıp Kitabı: Müntehab (1420)", *Tıp Tarihi Araştırmaları*, 10, İstanbul 2001, s. 38-50.
- 48- "Bibliyografyanın Işığında Lokmân, Hakîm mi, Hekim mi?", *Tıp Tarihi Araştırmaları*, 10, İstanbul 2001, s. 144-155.
- 49- "Osmanlı Eczacıhğının İlk Telif Eseri: Ravzatü'l-Itr-ı [1430]", *Tıp Tarihi Araştırmaları*, 10, İstanbul 2001, s. 221-225.
- 50- "Anadolu'da Selçuklu Dönemi Darüşşifaları Üzerine Toplu Değerlendirme", *I. Uluslararası Selçuklu Kültür ve Medeniyeti Kongresi, Bildiriler*, c. I, Konya 2001, Selçuk Üniversitesi, Selçuklu Araştırmaları Merkezi, Konya 2001, s. 121-148.
- 51- "Mesleğe Kazandırmanın Üstadı, Ord. Prof. Dr. A. Süheyl Ünver", *Yeni Tıp Tarihi Araştırmaları*, 7, İstanbul 2001, s. 369-376.
- 52- "Tıp Tarihinde Mandragora", *II. Lokman Hekim ve Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Günleri*, Tarsus 23-26 Mayıs 2001.
- 2000**
- 53- "Lityazol Cemil ve Dr. Cemil Şener", *IV. Türk Eczacılık Tarihi Toplantısı Bildirileri* (İstanbul, 4-5 Haziran 1998), Marmara Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2000, s. 357-366.
- 54- "Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı'nın Kuruluşu ve 1973-1998 Yılları Arasındaki Çalışmaları", *Türkiye'de Bilim, Teknoloji ve Tıp Tarihi Çalışmaları* (1973-1998), İ. Ü. Bilim Tarihi Müzesi ve Dokümantasyon Merkezi Yayınları, Ankara 2000, s. 377-389.
- 55- "Anadolu Selçuklu Dârüşşifaları Üzerine Yapılan Araştırmalar", *I. Uluslararası Selçuklu Kültür ve Medeniyeti Kongresi* (Konya 11-13 Ekim 2000), Selçuk Üniversitesi, Konya.

- 56- "Kanûnî'nin Tertip Ettiği Şenliklerden 1539 Sûr-i Hümayûnu", *Uluslararası Dördüncü Türk Kültürü Kongresi* (Ankara-4-7 Kasım 1997), Bildirileri, c. III, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara 2000, s. 111-134.
- 57- "İbnü's-Süveydî", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, c. XXI, 2000, s. 213-214.
- 58- "Sûr-i Hitânlara Düşürülen Tarihleri Bir Örnek Olarak Kenzi'nin Târîh-i Sûr-i Hitân'ı", *III. Uluslararası Kıbrıs Araştırmaları Kongresi* (Gazimağusa 13-17 Kasım 2000), Bildiriler c. II, Doğu Akdeniz Üniversitesi Kıbrıs Araştırmaları Merkezi Yayınları, - Gazimağusa/Kıbrıs 2000, s. 107-126.
- 59- "Osmanlı Devletinde Hekimbaşılık", *Osmanlı Devleti'nde Sağlık Hizmetleri Sempozyumu*, Sağlık Bakanlığı, Ankara 2000, s. 171-176.
- 60- "The Medical Organization at the Ottoman Court", *Studies in History Medicine and Science*, Vol XVI, No. 1-2, New Series, India 2000, pp. 37-51.
- 61- "Lityazol Cemil ve Dr. Cemil Şener", *Manisa*, 19, 2000, s. 40-48.
- 62- "Osmanlı Sarayına Sunulan İlk Tıp Kitabı Münteheb (1420)", *VI. Türk Tıp Tarihi Kongresi*, İzmir, 22-24 Mayıs 2000.
- 63- "Osmanlı Eczacılığının İlk Telif Kitabı Muhammed b. Mahmud-ı Şirvani'nin Ravzatü'l-İtr'i", *V. Türk Eczacılık Tarihi Kongresi*, İzmir, 25-26 Mayıs 2000.

1999

- 64- "Lokman Hekim Üzerine Bazı Düşünceler: Lokman Hakim mi? Hekim mi?", *I. Lokman Hekim Tıp tarihi ve Folklorik Tıp Günleri*, Adana 20-22 Mayıs 1999.
- 65- "II. Bayezid Dönemi Hekimlerinden Gıyâseddîn İsfahânî", *Kuruluşunun 700. Yıldönümü Münasebetiyle Osmanlı Devletinde Bilim ve Düşünce Uluslararası Sempozyumu*, İstanbul Goethe Enstitüsü, 5-6 Şubat 1999.
- 66- "Osmanlı Devletinde Sağlık Kurumları", *Türkiye Diyanet Vakfı, Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Kültür Mirası Sempozyumu*, Ankara 27-28 Kasım 1999.
- 67- "Osmanlı Devletinde Hekimbaşılık ve Hekimbaşılar", *Osmanlı Dünyasında Bilim ve Eğitim Milletlerarası Kongresi*, İstanbul-12-15 Nisan 1999, Tebliğler, IRCICA, İstanbul 1999 [2002], s. 239-248
- 68- "Hekimlerin İlgi ve Beklentileri Üzerine Bir Anket", *S.S.K. İzmir Eğitim Hastanesi Dergisi*, V/2, 1999, s. 63-66.
- 69- "Kanûnî'nin Tertip Ettiği Şenliklerden 1539 Sûr-i Hümayûnu", *Türk Dünyası Tarih ve Kültür Dergisi*, 146, 1999, s. 54-63.
- 70- "II. Bâyezîd Dönemi Hekimlerinden Gıyâs ibn Muhammed es-Sayrafi el-İsfehânî", *Tıp Tarihi Araştırmaları*, 8, 1999, s. 187-203.
- 71- "Osmanlı Devletinde Hekimbaşılık ve Hekimbaşılar", *Tıp Tarihi Araştırmaları*, 9, 1999, s. 62-72.
- 72- "Mithridates'den Mesire", *Yeni Tıp Tarihi Araştırmaları*, 4, 1999, s. 67-79.
- 73- "Edirne Sosyal Hayatından Bir Kesit, 861/1457 Sünnet Şenliği" *I. Edirne Sarayı Sempozyumu Bildirileri*, Edirne 25-27 Kasım 1995, Trakya Üniversitesi Rektörlüğü Yayınları, Edirne 1999, s. 62-75.
- 74- "Türk Kültüründe Üç ve Üçleme", *Türk Kültürü*, XXXVII/433, 1999, s. 257-266.

- 75- "Şer'iyye Sicilleri ve Tıp Tarihimiz I: Rıza Senetleri", *II. Türk Tıp Tarihi Kongresi* (İstanbul, 20-21 Eylül 1990), Kongreye Sunulan Bildiriler, Türk Tarih Kurumu, Ankara 1999, s. 39-51.
- 76- "Kaynaklar Işığında Hekimbaşı Listeleri Hakkında Yeni Bir Değerlendirme", *III. Türk Tıp Tarihi Kongresi* (İstanbul, 20-23 Eylül 1993), Kongreye Sunulan Bildiriler, Türk Tarih Kurumu, Ankara 1999, s. 55-60.
- 77- "Mezar Taşı Tezyinatından İsa Bey Camii Mihrabı", *Geçmişten Günümüze Mezarlık Kültürü ve İnsan Hayatına Etkileri Sempozyumu* (İstanbul, 18-20 Aralık 1998), Mezarlıklar Vakfı Yayınları, İstanbul 1999, s. 432-440.
- 78- "Osmanlı Devletinde Hekimbaşılık", *Osmanlı*, c. VIII, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 1999, s. 490-493.
- 79- "XV-XVI. yy. Osmanlı Saray Tabiblerinden Hekim Şah Mehmed Kazvini", *V. Türk Tıp Tarihi Kongresi* (1998) Bildirileri, Ankara 1999, s. 371-385.
- 80- "İbn Cezle", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, c. XIX, 1999, 396-7.
- 81- "Osmanlı Devletinde Hekimbaşılık", *Osmanlı*, c. VIII, Ankara 1999, 490-493.
- 82- "XV-XVI.YY. Osmanlı Saray Tabiblerinden Şah Mehmed Kazvini", *Tıp Tarihi Araştırmaları* 8, 1999, s. 173-186; Aynı makale, *Türk Kültürü*, XXXVI/426., 1998, s.603-615.

1998

- 83-"XV-XVI. yy Osmanlı Saray Tabiblerinden Şah Mehmed Kazvini", *Gülhane Askerî Tıp Akademisi'nin 100. Kuruluş Yılı Anısına V. Türk Tıp Tarihi Kongresi*, Ankara 1998.
- 84- "İbn Sînâ'nın Kânûn'unda ve Osmanlı Yazmalarında Mesir", *Mesir Sağlık ve Kültür Sempozyumu*, Celal Bayar Üniversitesi, 24-Nisan 1998, Manisa
- 85- "A Look at This Ottoman Court Medical Profession", *36. International Congress of Medicine*, Tunis-Cartage, 6-11 Sept. 1998.
- 86- "Manyetik Rezonans Görüntülemenin Tarihçesi", *S.S.K. İzmir Eğitim Hastanesi Tıp Dergisi*, IV/2, 1998, s. 69-73.
- 87- "Muhammed bin Mahmud Şirvânî ve Göz Hastalıklarına Ait Bilinmeyen Eseri Mürşid", *Tıp Tarihi Araştırmaları*, 7, 1998, s. 24-46; Aynı makale, *Kubbealtı Akademi Mecmuası*, XXV/4, 1998, s. 22-43.
- 88- "İbn Sînâ'nın Kânûnu'nda ve Osmanlı Tıp Yazmalarında Mesir", *Manisa*, 15, s. 9-16.
- 89- "Fakültemizde Tıp Etiği İle İlgili Bilgilendirme Programı Başladı", *Ege Tıp Bülteni*, 9 Ekim 1998, s.1.
- 90- "İsa Bey Camii Minberi, 1375", *Geçmişten Günümüze Selçuk*, Selçuk Belediyesi Yayınları, İzmir 1998, s. 275-281.

1997

- 91- "Hafsa Sultan (ölm. 940/1534)", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, c. XV, 1997, s. 122-123.
- 92- "Kendi Notlarına Göre Hüseyinzâde Ali Turan'ın Hayat Hikâyesi", *Türk Kültürü*, XXXIV/404, 1997, s. 29-34 (733-738).
- 93- "Tıp Tarihimizde Hekimbaşı Hayâtîzâdeler", *Tıp Tarihi Araştırmaları* 6, s. 109-120.
- 94- "Klâsik İslâm Kaynaklarında Asklepios Kültü ve Günümüz Anadolu'sundaki İzleri", *Yeni Tıp Tarihi Araştırmaları*, 2-3, 1996-1997, s. 107-113.

- 95- "Ali Bey Hüseyinzâde ve En Önemli Yazılarından: Türkler Kimdir ve Kimlerden İbâretidir", *Türk Dünyası Araştırmaları*, 106, 1997, s. 9-24.
- 96- "Uluslararası Tıp Yayınlarında Bir İsim", *S.S.K. İzmir Eğitim Hastanesi Tıp Dergisi*, III/4, 1997, s. 151-153.
- 97- "Anadolu Halk Hekimliğinde Deri Hastalıklarına Bir Örnek Olarak Siğil ve Tedavisi", *V. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Gelenek, Görenek, İnançlar Sektörün Bildirileri*, Kültür Bakanlığı, Ankara 1997, s. 60-81.
- 98- "Osmanlı El Sanatlarının Gelişmesinde Ehl-i Hirefin Rolü ve Kimliği", *Türk Kültürü*, XXXIV/403, 1997, s. 25-34 (665-674); Aynı Makale, *El Sanatları Dergisi* 1, Konya 1997, s. 53-63.
- 99- "Şer'iyye Sicillerimiz ve Tıp Tarihimiz II, Adli Tıba Ait Örnekler", *Tıp Tarihi Araştırmaları* 6, 1997, s. 9-18.
- 100- "Türk-İslâm Dünyasında Hastaneler", *Türk Kültürü*, XXXIV/400, s. 29-38 (477-86).
1996
- 101- "İnsan Vücudunun Tamamının İlk Tanımlanışı ve Andreas Vesalius", *S.S.K. İzmir Eğitim Hastanesi Tıp Dergisi* II/2, 1996, s. 89-93; Aynı Makale, *Bilim ve Ütopya* 22, 1996, s. 38-39.
- 102- "Ziya Gökalp'in Fikir Hocalarından Ali Bey Hüseyinzâde", *Türk Yurdu*, XVI/103, 1996, s. 141-144.
- 103- "Tıp Tarihinde Sünnet", *Bilim ve Ütopya*, 29, Kasım 1996, s. 10-11.
- 104- "Geçmişten Günümüze Türk Halk Hekimliğinde Şeker Hastalığı", *III. Milletlerarası Türk Halk Edebiyatı ve Folkloru Kongresi* (Konya, 9-11 Ekim 1995), Bildirileri, Kültür Bakanlığı, Ankara 1996, s. 264-274; Aynı makale, *Erciyes* 217, 1996, s. 15-18.
- 1995**
- 105- "Orta Asya Türk Dünyasından Türk Tıp Tarihine Ait Bir Makale: Orta Asya İle Hindistan İlim Adamları Arasındaki Tıbbî Münâsebetler", *Yeni Türk Tıp Tarih Araştırmaları* 1, 1995, s. 140-147.
- 106- "I. Dünya Savaşında Sarıkamış Harekâtı ve Sonra III. Ordu'nun Sıhhiye Teşkilâtı ve Sağlık Durumu", *Millî Kars Sempozyumu ve Aşıklar Şöleni*, Kars 25-29 Ekim 1995.
- 107- "Birgi Ulu Camii Minberi (712/1320)", *XI. Türk Tarih Kongresi*, Ankara 1995.
- 108- "İslâm Eserleri Mafyasının Kurbanı Birgi Ulu Cami Ahşap İşleri", *Antik Dekor* 32, 1995, s. 25-34.
- 109- "Safevîlerin Türkiye'ye Hediye Gönderdiği Kitaplar (E. Rahimovdan Aktarma)", *Türk Kültürü* XXXIII/386, 1995, s. 24-32.
- 1994**
- 110- "Necip Paşa Kütüphanesi'ndeki Tıbbî Yazmalar", *Türk Kültüründe Tire*, Türkiye Diyanet Vakfı, Ankara 1994, s. 77-80.
- 111- "Neden Prof. Dr. Ali Turan Hüseyinzâde ?", *XV. Ulusal Dermatoloji Kongresi ve III. Uluslararası Türk Kurultayı Bildiri Özetleri*, İzmir 1994, s. 773-775.
- 112- "Anadolu'daki Ziyâret Yerleri ve Folklorumuz (Bir Örnek Olarak Akıl Hastalıkları)", *Erciyes* 193, 1994, s. 2-5.

- 113- "Birgi Ulu Camii Minberi (712/1322)", *XI. Türk Tarih Kongresi Bildirileri*, c. III, Türk Tarih Kurumu, Ankara 1994, s. 785-794.
- 114- "Sivas ve Divriği Darüşşifalarındaki İnsan Figürleri", *IV. Millî Selçuklu Kültür ve Medeniyeti Semineri Bildirileri*, Konya 25-26 Nisan 1994, Konya 1995, 79-89.

1992

- 115- "Türk-İslâm Cerrahî Tarihinde Sünnet (Circumcision)", *I. Türk Tıp Tarihi Kongresi, İstanbul 17-19 Şubat 1988, Kongreye Sunulan Bildiriler*, Türk Tarih Kurumu, Ankara 1992, s. 292-308.
- 116- "Buhtîşû bin Cibrâil", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, c. VI, 1992, s. 379.
- 117- "Şer'îye Sicilleri ve Tıp Tarihimiz: I, Rıza Senetleri", *Türk Dünyası Araştırmaları*, 79, 1992, s. 9-19.
- 118- "Cerrahiye-i İlhaniye", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, c. VII, 1992, s. 420.
- 119- "Anadolu Tıbbî Folklorunda Göz Hastalıkları", *IV. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi, Bildiriler*, c. IV, Ankara 1992, s. 43-58.
- 120- "Beylik Dönemi Ahşap Sanatı Şaheserlerinden Birgi Ulu Camii Pencere Kanatları", *IX. Vakıf Haftası Kitabı*, Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara 1992, s. 237-252.
- 121- "Anadolu Türk Kültür ve Sanatında Azerbaycan'ın Yeri", *Türk Kültürü*, XXX/347, 1992, s. 147-160.
- 122- "Azerbaycan'dan Bir Nefes", *Kubbealtı Akademi Mecmuası* XXI/2, 1992, s. 25-32.
- 123- "Kırımçak Etüdüleri (FV.İ. Filolenko'dan Çeviri)", *Türk Kültürü* XXX/352, 1992, s. 474-485.

1991

- 124- "Anadolu Selçuklu Hastane Vakfiyelerine Tek Örneği Olarak Sivas Dârüşşifası Vakfiyesi", *Türk Kültürü* XXIX/333, 1991, s. 5-19.
- 125- "Hüs-n-i Hat Sanatında Mevlevilik ve Mevlevîler", *IV. Millî Mevlâna Kongresi, 12-13 Aralık 1989, Tebliğler*, Selçuk Üniversitesi, Konya 1991, s. 81-101.
- 126- "Anadolu Beylikleri Döneminin En Önemli Eserlerinden Aydınöğlü İsa Bey Camii Kitâbeleri", *X. Türk Tarih Kongresi*, Ankara 22-26 Eylül 1986, Bildiriler, Türk Tarih Kurumu, Ankara 1991, s. 951-960, Resimleri. 357-374.
- 127- "Folklorumuzda Üçlü Ölçülü Sözler, Üçlemeler", *Türk Dünyası Araştırmaları* 70, 1991, s. 103-176.

1990

- 128- "Bedr-i Dilşâd ve Murad-nâme'de (631/1427) Tabâbet", *Tıp Tarihi Araştırmaları* 4, 1990, s. 61-69.

1989

- 129- "Anadolu Selçukluları Devrinde Konya'da Sağlık Hayatı", *Türk Kültürü* XXVII/311, 1989, s. 169-176.
- 130- "Osmanlı İmparatorluğunda Hekimbaşılık", *Türk Dünyası Araştırmaları* 59, 1989, s. 55-60.
- 131- "Ahi Çelebi, Mehmed", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, c. I, 1989, s. 528-529.
- 131- "Ali Bin İsa", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, c. II, 1989, s. 401.

- 132- "Türk Tıp Tarihinde Akupunktur ve Moksa (Dağlama) Tedavisi", *Tıp tarihi Araştırmaları*, 3, 1989, s. 56-61.
- 133- "Mevlânâ'nın Dostlarından Tabib Ekmeleddin Müeyyed el-Nahçuvânî", *III. Millî Mevlânâ Kongresi Bildirileri*, Konya 1989, s.231-262.
- 134- "Yeni Kaynakların Işığı Altında Merkez Efendi ve Hakkında Bazı Yanlışlıkların Düzeltilmesi", *Türk Dünyası Araştırmaları* 65, 1989, s. 121-131.
- 135- "Türk Dünyasında Özellikle Anadolu Tıbbî Folklorunda Akıl Hastalıklarının Tedavi Yolları ve Kaynakları", *Türk Halk Hekimliği Sempozyumu*, Ankara 23-26 Kasım 1988, Bildirileri, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Milli Folklor Dairesi Başkanlığı Yayınları, Ankara 1989, s. 59-82.
- 136- "Türk Halk Şiirinde Tıbbî Unsurlar ve Tababet", *Uluslararası Türk Halk Edebiyatı Semineri*, Eskişehir 7-9 Mayıs 1987, Bildiriler, Eskişehir 1989, s. 73-80.

1988

- 137- "İbn Sînâ ve Tıp Tarihimizdeki Yeri", *Sızıntı X/113*, 1988, s. 205-305.
- 138- "Mimar Sinan'ın Yaptığı Dârüşşifalar (Hastaneler)", *Sızıntı X/119*, 1988, s. 428-430.
- 139- "Amasyalı Sabuncuoğlu Şerefeddin (788H/1386 - 870H/1468'den sonra) Bibliyografyası", *Tıp Tarihi Araştırmaları* 2, 1988, s. 92-101.
- 140- "Ortaçağ Hıristiyan ve İslâm Medeniyetlerinde Hastalık, Sağlık, İlaç, Tedâvi, Temizlik Anlayışları ve İslâm Tıbbının Avrupa'ya Katkıları", *Puan* 12, 1988, s. 20-22.
- 141- "Merkez Efendi ve Tıbbî Folklorumuzdaki Yeri", *I. Merkez Efendi Sempozyumu*, Denizli 27-29 Haziran 1988, Türk Ocağı Denizli Şubesi Yayınları, Denizli 1988, s. 49-61.

1987

- 142- "I. Dünya Savaşı'nda III. Ordu'nun Sağlık Teşkilâtı ve Sağlık Durumu", *Türk Kültürü*, XXV/291, 1987, s. 10-18.
- 143- "Fırat Havzasının Bilim Tarihindeki Yeri ve Önemi", *Türk-İslâm Tarih, Medeniyet ve Kültüründe Fırat Havzası I. Sempozyumu*, Elâzığ 23-26 Mart 1987.
- 144- "Türk Dünyasında Özellikle Anadolu'da Sarılık Hastalığı ve Tedavisi", *III. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Milli Folklor Araştırma Dairesi Başkanlığı Yayınları, Ankara 1987, s. 59-82.

1986

- 145- "Sabuncuoğlu Şerefeddin Bin Ali Bin el-Hac İlyas Bin Şaban el-Amasî el-Mütetabbib (788H/1386-873H/1468) ve Eserleri", *Şerefeddin Sabuncuoğlu (1386-1470), Tebliğler*, Erciyes Üniversitesi Gevher Nesibe Tıp Tarihi Enstitüsü Yayınları, Kayseri 1986, s. 27-37.
- 146- "Sabuncuolu Şerefeddin'in Hayatı ve Eserleri Hakkında Yayınlanmış Müstakil Kitap ve Makaleler", *Şerefeddin Sabuncuoğlu (1386-1470), Tebliğler*, Erciyes Üniversitesi Gevher Nesibe Tıp Tarihi Enstitüsü Yayınları, Kayseri 1986, s. 195-200.
- 147- "Türk Tıp tarihinde Akupunktur ve Moksa (Dağlama) Tedavisi", *Şerefeddin Sabuncuoğlu (1386-1470), Tebliğler*, Erciyes Üniversitesi Gevher Nesibe Tıp Tarihi Enstitüsü Yayınları, Kayseri 1986, s. 179-187.

- 148- "Islamic Medical Science", *Türk Hava Yolları Magazin* 38, 1986, 12-13.
149- "Atatürk Barajı ve Çevre İlleri Tıbbî Folklorunda Bazı Hastalıklar ve Tedavileri", *Atatürk Barajı Göl Alanı ve Çevresi Folklor Sempozyumu*, Adıyaman 19-21 Kasım 1986.
150- "Anadolu Beylikleri Döneminin En Önemli Eserlerinden Aydınöğlü İsa Bey Camii Kitabeleri", *X. Türk Tarih Kongresi*, Ankara 22-26 Eylül 1986.
151- "Türk Atasözleri ve Tekerlemelerinde Üçlemeler", *Halk Kültürü*, 3-4/1985, 33-54.
152- "XVI. Yüzyıl Şairlerinden Güvahi'nin Ölüm Tarihi Üzerine", *Türk Folkloru*, 85, 1986, s. 7-9.

1985

- 153- "Hekim Sorumluluğunun Tarhî Gelişimi", *Dirim* LX/5-6, 1985, s. 145-151.
154- "Dede Korkut'tan Günümüze Kadın Tipleri", *Türk Folkloru* 73, 1985, 3-4.

1984

- 155- "Ortaçağ İslâm Medeniyeti Eczacılığına Bir Bakış", *Türk Eczacılar Birliği, 3. Bölge İzmir Eczacı Odası Bülteni* 18, 1984, s. 30-33.
156- "Türkiye'de İbn Sînâ Bibliyografyası", *Erciyes Üniversitesi İbn Sina Kongresi Bildirileri*, Kayseri 14 Mart 1984, Kayseri 1984, s. 27-37.
157- "İsa Bey Camii", *Bilim Birlik Başarı* 40, 1984, s. 9-13.
158- "Türk İslâm Dünyasının Gözünde İbn Sînâ", *İbn Sina Kongresi Bildirileri*, Kayseri 14 Mart 1984, Kayseri 1984, s. 378-384.
159- "Kuruluşunun 750. Yılında Kalavun Hastahanesi", *Kubbealtı Akademi Mecmuası* XIII/2, 1984, s. 67-77.
160- "The Contributions of İslamic Pharmacy to Europe and Comparative Study of Medical Aspects Relating Christian and Muslim Civilisation in the Middle Ages", *The Third International Conferanca on Islamic Medicine. Abstracts* (İstanbul 28 sept-2 ct. 1984), - İstanbul 1984, pp. 44-45.
161- "Türk-İslâm Toplumlarında İbn Sina Hikâye ve Fıkraları", *Uluslararası İbn Sina Sempozyumu* (Ankara 17-20 Ağustos), Bildirileri, Ankara 1984, s. 575-585; Aynı Makale, *Türk Folkloru* 48, 1983, s. 3-6; ve 50, 1983, s. 8-10.

1983

- 162- "Kırsal Bölgede Hepatitis-B Yüzey Antijeni (HBsAg) Sıklığı", *Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi* XXII/1, 1983, s. 45-49.
163- "Fatih'in Tertip Ettiği Sünnet Şenlikleri (Sûr-i Hümâyûnlar)", *Kubbealtı Akademi Mecmuası* XII/3, 1983, s. 51-62.
164- "Horus'un Gözünden Rp'ye", *Türk Eczacılar Birliği 3. Bölge İzmir Eczacı Odası Bülteni*, Mayıs 1983, s. 29-32.
165- "Tıp ve Eczacılık Sembolü Yılan", *Türk Eczacılar Birliği 3. Bölge İzmir Eczacı Odası bülteni*, Mart 1983, s. 35-36.
166- "4 Mart Tıp Bayramı ve Tarihimiz", *Klinik* 1, 1983, s. 7.
167- "İsa Bey Camii", *Bilim Birlik Başarı* 40, 1983, s. 9-13.

1982

- 168- "Osmanlı Devleti Döneminde Sünnet Merasimleri", *Türk Folkloru* III/35, 1982, s. 3-5.
169- "Osmanlı Devletinde Hekimbaşılık Kurumu ve Hekimbaşılar", *Kubbealtı Akademi Mecmuası* XI/4, 1982, s. 41-62.

- 170- "Hekimin Yetiřmesinde Tıp tarihinin ve Kùltürünün Önemi", *Dirim*, LVII/7-8, 1982, s. 219-223.
- 171- "Osmanlı Devri Saray Sùnet Şenlikleri (Sùr-i Hùmâyùnlar)", *Kubbealtı Akademi Mecmuası* XI/3, 1982, s. 53-76.
- 172- "Anadolu'da Akıl Hastalıklarının Tedavisi ve Karaca Ahmet Tekkeleri", *I. Mesir Konferansları* 20-30 Nisan 1982, s. 7-14.
- 173- "Osmanlı devletinde Hekimbaşılık Kurumu ve hekimbaşılar", *Kayseri Gevher Nesibe Bilim Haftası ve Tıp Günleri*, Kayseri 11-13 Mart 1982, Bildiriler, Kayseri 1982, s. 610-623.
- 174- "Osmanlı İmparatorluğu Türkiye'sinde Saray Dışı Sùnet Merasimleri", *II. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri*, c. IV, Kùltür ve Turizm Bakanlığı, Ankara 1982, s. 11-20.
- 175- "Türklerde Akupunktur ve Dermato-Akupunkturun Tarihi", *I. Ulusal Dermatoloji Kongresi*, Marmaris 20-24 Eylül 1982, s. 680-685

1981

- 176- "İŐçi Kesiminde Hepatitis-B Yüzey Antijeni (HBsAg) Sıklığı", *Anadolu Tıp dergisi*, III, 1981, s. 191-194.
- 177- "Anadolu Selçuklu Sağlık Müesseselerinden Sivas Dârüşşifası ve Vakfiyesi", *I. Uluslararası Türk-İslâm Bilim ve Teknoloji Tarihi Kongresi*, İstanbul 14-18 Eylül 1981, Bildiriler, c. II, İstanbul 1981, s. 23-35.

1980

- 178- "Benign Non-Tùmöral Karacięer Hastalıklarında Alfa-Föto-Protein", *Türk Gastroenteroloji Dergisi*, c. I, S. 4, 1980, s. 583-589.
- 179- "Primer ve Sekonder Karacięer Kanserlerinde Alpha-2 Globulin", *Türk Gastroenteroloji Dergisi*, c. I, S. 4, 1980.
- 180- "Doęumunun 1000. Yıldönümünde İbn Sînâ", *Bilim-Birlik-Başarı*, 28, s. 3-6.

1979

- 181- "Kuruluşunun 440. Yılında Manisa Dârüşşifası", *Dirim* LIV/9-10, s. 290-299.
- 182- "Tarihi Bir Kùltür Olayı Mesir", *Manisa'nın Sesi*, 1. s. 22.
- 183- "Kuruluşunun 750. Yılında Divriği Turan Melek Dârüşşifası, Muharrem 626/Aralık 1228", *Türk Kùltürü*, VII/194, s. 87-100.

1978

- 184- "Manisa Hafsa Sultan Külliyesi ve Dârüşşifası", *Türk Kùltürü*, VI/190, s. 596-601.
- 185- "Tıp ve Sanat Tarihi Açısından Manisa Dârüşşifası 946 H/1539", *Ege Üniversitesi Tıp Fakùltesi Dergisi* XVII/4, 1978, s. 615-623.
- 186- "Türk Tıbbının ve Sanatının Bir Őaheseri", *Ege Üniversitesi Tıp Fakùltesi Dergisi* XVII/4, 1978, s. 863-870.

1977

- 187- "Tıbbî Deontoloji Açısından Hekim ve Hekimlik", *Dirim*, LII/12, s. 531-534.

1976

- 188- "Karacięer İçi Safra Taşı ve Özel Yönleri", *Ege Üniversitesi Tıp Fakùltesi Dergisi* XV/4, 1976, s. 755-762.

1975

- 189- "Dubin-johnson Sendromu ve Klasik Dışı Varieteleri (4 vak'a Münâsebetiyle)", *Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi* XIV/3, 1975, s. 645-652.
- 190- "Portal Sirozlu Kombine Bir Gilbert Hastalığı Vak'ası. Ailesel İncelenmesi ve Etiyopatogenik Tartışma", *Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi* XV/1, 1976, s. 165-172.
- 191- "Myokard İnfarktüsünde Serum İmmüoglobulinlerin Durumu ve Patojenizde İmmün Fenomenlerin Rolü", *Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi* XIV/1, 1975, s. 97-104.

1973

- 192- "Arteriosklerotik Kalp Hastalığında İmmün Mekanizma", *Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu IV. Bilim Kongresi*, Ankara 5-8 Kasım 1973, Bildiriler, ayrı baskı, s. 1-3.

1968

- 193- "14 Mart ve Tıp tarihimiz", *E.Ü. Tıp Fakültesi 14 Mart Mecmuası* 10, s. 49.

1967

- 194- "Tıp Yılıınının İfade Ettiği Mânâ ve Türk Tıp Rozeti", *E.Ü. Tıp Fakültesi 14 Mart Mecmuası* 9, s. 10-11.
- 195- "Selçuklarda Tababet", *E.Ü. Tıp Fakültesi 14 Mart Mecmuası*, 9, s. 15-16.

E.Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nde Yönettiği Doktora Tezleri

- 1- Necdet Okumuş, Muhammed bin Mahmûd-i Şirvânî'nin (XVI. yy) Göz Hastalıklarına Ait Mürşid Adlı Eseri (İnceleme-Metin-Sözlük- İndeks), 1998.
- 2- Çağatay Üstün, Santral Sinir Sistemine Etkili Tıbbî Bitkilerin Tarihsel Süreç İçinde ve Günümüz Tedavisindeki Yeri, 1998.
- 3- Selim Atlan, Manisa Dağ Köylerinde Halk hekimliği Uygulamaları, 1999.
- 4- Mehmet Demirel, İngilizce Seyahatnamelere Göre XIX. Yüzyılda Osmanlı Toplumunda Sağlık Hayatı, 1999.

Yönettiği Yüksek Lisans Tezleri

- 1- C. Aşenur Çavdar, İslamiyet öncesi Orta Asya Türklerinde Tıp, İzmir, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 1987.
- 2- Ünal Şenel, Amasya'lı Hekim Sabuncuoğlu Şerefeddî'in Eseri Mücerrebname (873 H./1468 M.) (İnceleme-Metin-Transkripsiyon-İndeks), İzmir - 1988.
- 3- Aylin Ergin, Manisa türkülerinin Makam, Ayak, Usûl ve Tür Yönünden İncelenmesi İzmir, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1999.
- 4- Şakir Yıldırım, TRT Repertuarında Bulunan Aydın Türkülerinin Makam-Ayak, Usûl ve Tür Yönünden İncelenmesi, İzmir, E. Ü. Sosyal Bilimler Enst., 1999.
- 5- Serkan Çelik, TRT Repertuarında Bulunan Muğla Türkülerinin Ayak - Makam, Usûl ve Tür Yönünden İncelenmesi İzmir, E. Ü. Sosyal Bilimler Enst. 1999.
- 6- Merih Oldaç, Geleneksel Giyim Kuşamımızın Türk Halk Oyunları Açısından Değerlendirilmesi, İzmir, Ege Üniversitesi, 1999.
- 7- E. Cenk Aydın, Türk Halk Oyunlarına Eşlik Eden Ritim Sazlarının Yörelere Göre Dağılımı ve Çalgılama Açısından İncelenmesi, İzmir, E. Ü. Sosyal Bilimler Enst. 1999.

- 8- Şükriye Durukan, Türk Halk Oyunlarında Kullanılan Makyaj, İzmir, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1999.
- 9- Meral İğci, Geçmişten Günümüze Tebriz Makamı ve Eleştirisi, İzmir, Ege Ü., 2000.
- 10- Zeynel Turan, Türk Halk Oyunları Türlerinden Halayların Yapısal Özellikleri, İzmir, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2001.

Ege Üniversitesi'nde Yönettiği Bitirme Tezleri

- 1- Süleyman Soybaş, Anadolu Selçuklu Dönemi Darüşşifaları Bibliyografyası, İzmir, 1986.
- 2- Mehmet Emin Baş Behçet Hastalığının Tarihçesi ve Hulusi Behçet'in Hayatı, İzmir, 1985.
- 3- Ali Vefa Yücetürk, Bestekâr Hekimler, İzmir, 1986.
- 4- Hüsnü Azrak, Doktor Şerafeddin Sabuncu, İzmir, 1985.
- 5- Şeref Targan, Ebu Bekir Razi'nin Hayatı, İzmir, 1986.
- 6- Orhan Deniz, Ebübekir Razi (Hayatı, eserleri ve tesirleri), İzmir, 1980
- 7- Hüseyin Yorgancıgil, Hekimlikte Meslek Hataları ve İhmalkârlık, İzmir, 1986
- 8- Muhammed Abdel Fattah, İbni Sina "Kanun Fi't-tıb" Kitabından Kalp ve Hastalıkları, İzmir, 1987.
- 9- Raci Güney, Mikroskopun Bulunuşu ve Gelişmesi, İzmir, 1985
- 10- Kübra Eren, XI. Yüzyıl Cerrah Zehravi'nin "Tasrif" Adlı Eserinin İngilizce'sinin I.Bölümünün Tercüme ve İnceleme, İzmir, 1987.
- 11- Kazime Funda Çokal, XI Yüzyıl Müslüman Cerrahi Zehravi'nin "Tasrif" Adlı Eserinin İngilizce'sinin III. Bölümünün Tercüme ve İncelenmesi, İzmir, 1987
- 12- Renan Berhan Tuna, XI Yüzyıl Müslüman Cerrahi Zehravi'nin "Tasfir" Adlı Eserinin İngilizce'sinin II. Bölümünün Tercümesi, İzmir, 1987.
- 13- Kenan Tanyeri, Yıldırım Darüşşifası, İzmir, 1985.

Mehmet Karayaman